

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 10. 3. 1959, sp. zn. 7 Tz 6/59

Číslo: 24/1959

Právní věta:

Skutočnost, že v predajni vzniklo manko, ešte nestačí na uznanie viny vedúceho predajne. K tomu, aby bolo možné usúdiť na trestný čin, je treba zistiť, že toto manko bolo zavinené vedúcim predajne, a to buď jeho úmyselným konaním, alebo jeho nedbanlivosťou.

Vznik a výška manka, ani okolnosť vedomého postupného narastania tohto, nestačí samo osebe k záveru o úmysle, najmä keď v živote vedúceho predajne pre taký záver dosiaľ neboli zistené žiadne podklady.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 10.03.1959

Spisová značka: 7 Tz 6/59

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Manko, Odpovědnost trestní, Posouzení právní, Rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, Zavinění

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaná, vedúca predajne Zdroj v Prešove, od 1. októbra 1953 do 20. mája 1954, prichádzala do predajne oneskorene, tržbu denne neodvádzala do banky, ale nosila ju domov, dovolila predavačkám manipulovať s pokladňou, týmto tovar zo skladu nevydávala a s predavačkami neúčtovala, čím zapríčinila manko v sume 35.055,95 Kčs.

Ludový súd v Prešove uznal obžalovanú vinnou trestným činom rozkrádania národného majetku podľa § 245 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. b) tr. zák. a uložil jej trest odňatia slobody v trvaní 2 (dvoch) rokov bezpodmienečne. Poškodený podnik odkázal na konanie vo veciach občianskoprávných. Na odvolanie prokurátora Krajský súd v Prešove uvedený rozsudok ľudového súdu zrušil a obžalovanú uznal vinnou trestným činom rozkrádania národného majetku podľa § 245 ods. 1 písm. b) ods. 3 písm. b) tr. zák. a uložil jej zato s použitím § 30 tr. zák. trest 2 (dva) roky odňatia slobody bezpodmienečne a poškodenú stranu s jej nárokmi odkázal na konanie v občianskoprávných veciach. Nato Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu tento rozsudok odvolacieho súdu zrušil v celom rozsahu a Krajskému súdu v Prešove nariadil, aby vec

znova prejednal a rozhodol. Na novom odvolacom pojednávaní ale krajský prokurátor vzal späť odvolanie okresného prokurátora, následkom čoho odvolací súd nemal zákonných možností na preskúmanie veci a na nápravu chybného rozhodnutia ľudového súdu, ktoré sa takto stalo právoplatným. Preto podal predseda Najvyššieho súdu sťažnosť pro porušenie zákona proti rozsudku Ľudového súdu v Prešove.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona vyslovil porušenie zákona v ustanovení § 2 ods. 3 tr. por. 1950, napadnutý rozsuhok zrušil v celom rozsahu a Ľudovému súdu v Prešove nariadil, aby vec znova prejednal a rozhodol.

Odôvodnenie:

Podľa právoplatného rozsudku ľudového súdu, obžalovaná sa dopustila uvedeného trestného činu tým, že ako vedúca predajne Zdroj v Prešove od 1. októbra 1953 do 20. mája 1954 prichádzala do predajne oneskorene, tržbu denne neodvádzala do banky, ale nosila domov, dovolila predavačkám manipulovať s pokladňou, týmto tovar nevydávala a keď sa do predajne vracala s predavačkami neúčtovala, čím zapríčinila škodu v sume 35.055,95 Kčs.

Podľa dôvodov uvedeného rozsudku tento skutok zistil ľudový súd z výpovedí svedkov a výšku manka z revíznej zprávy. Menované svedkyne potvrdili iba to, že obžalovaná chodila neskoro do predajne, že im tovar nevydávala a dovolila, aby samostatne chodili do pokladne. Nepotvrdili, že by obžalovaná bola z predajne odcudzila peniaze alebo tovar, alebo že by boli samé zistili, že príčinou manka bolo uvedené oneskorené prichádzanie obžalovanej a jej častá neprítomnosť v obchode. Ľudový súd zo skutočnosti, že obžalovaná od 31. 12. 1953 na základe vykonaných revízií sa dozvedela, že má manko a aj potom chodila neskoro do zamestnania a nosila domov peniaze namiesto toho, aby ich včas odovzdala banke, a ač nezabránila, aby predavačky aj naďalej manipulovali s pokladňou a peniazmi, že nechávala im kľúče od predajne, tovar nevydávala ani s nimi nevyúčtovala, došiel k tomu presvedčeniu, že s takým postupom súhlasila a preto národný majetok úmyselne rozkrádala [§ 3 ods. 1 písm. b) tr. zák. pred nov.]. Preto potom posúdil konanie obžalovanej ako trestný čin rozkrádania národného majetku podľa § 245 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. b) tr. zák.

Uvedeným postupom porušil ľudový súd zákon v ustanovení § 2 ods. 3 tr. por. 1950.

Podľa výsledku vykonaného dokazovania je zistené len toľko, že v predajni vedenej obžalovanou vzniklo manko. Táto skutočnosť ešte nestačí na uznanie viny obžalovanej. K tomu, aby bolo možné usúdiť na trestný čin je treba zistiť, že toto manko bolo zavinené obžalovanou, a to buď jej úmyselným konaním, alebo jej nedbanlivosťou. Aj keď čo do výšky spôsobenej škody a čo do skutku, že táto vôbec vznikla, môže sa súd opierať o revíziu zprávy, pokiaľ čo do správnosti tejto nevznikli žiadne pochybnosti, zistenie zavinenia obžalovanej musí byť v každom prípade predmetom dokazovania.

V súdenom prípade sa tak ale nestalo. Pri porovnaní výsledkov vykonaného dokazovania so skutkovým zistením ľudového súdu spoznal Najvyšší súd, že zistenie ľudového súdu, že obžalovaná úmyselne nechala predavačky v predajni bez dozoru manipulovať s tovarom a peniazmi a tým bolo spôsobené zistené manko, nemá opory vo vykonanom dokazovaní. V tomto prípade ide len o nedostatočne podloženú domnienku ľudového súdu, teda o prostriedok neprípustný pre vytvorenie sudcovského presvedčenia o vine obžalovanej. Okrem toho ľudový súd z narastania manka z nesprávneho plnenia povinnosti, vyvodil záver, že obžalovaná s vznikom manka počítala a pre prípad, že ho spôsobí, s tým súhlasila. K tomuto záveru došiel bez toho, aby zistil skutkové podklady a že by bol v dôvodoch rozsudku uviedol, aké skutočnosti ho viedli k tomu záveru o subjektívnej stránke konania obžalovanej. Skutkové podklady si mal ľudový súd zaobstarať tým viac, že obžalovaná vo svojej obhajobe tvrdila, že sledovala tržby v obchode, nikdy nič podozrivého nezistila a dúfala, že

manko je iba prechodný zjav a že v budúcnosti manko už nevznikne. Uviedla tiež, že žiadala na podnikovom riaditeľstve svoje zbavenie vedenia predajne, čomu ale nebolo vyhovené bez jej pričinenia.

Treba ešte poukázať aj na to, že uvedené výroky rozsudku ľudového súdu nedopadajú na vznik manka vo výške 17.519,70 Kčs lebo toto bolo zistené až pri revízii 31. 12. 1953, kedy sa obžalovaná o tom dozvedela. Preto nemohla so vznikom tohto manka už predtým súhlasiť.

Vznik a výška manka, ani okolnosť vedomého postupného narastania tohto, nestačí samo osebe k záveru o úmysle, najmä keď v živote obžalovanej pre taký záver dosiaľ neboli zistené žiadne podklady. Ľudový súd sa mal podrobnejšie zaoberať s hospodárením obžalovanej, s predpokladmi bezpečnejšieho organizovania práce na predajni, mal prešetriť život obžalovanej v čase vzniku a narastania manka, prihliadnuť na možnosť vzniku manka pričinením inej osoby v predajni zamestnanej a získať tak podklady pre bezpečný záver, či obžalovaná škodlivý výsledok zavinila úmyselne, alebo či aspoň mohla tento predvídať a pritom mala reálnu možnosť výsledku zabrániť. Bolo to podľa § 2 ods. 3 tr. por. 1950 (§ 2 odst. 7 tr. por.) povinnosťou ľudového súdu, lebo spravodlivo možno rozhodnúť len vtedy, ak sú všetky okolnosti prípadu podrobne zistené a tak skutok obžalovanej bezpečne preukázaný.

Pri novom prejednaní prípadu bude treba, aby ľudový súd tieto, pre správne posúdenie veci dôležité skutočnosti, zistil a preto v tomto smere dokazovanie doplnil opätovným výsluchom zamestnancov obchodu a ďalších do úvahy prichádzajúcich svedkov, ktorí hospodárenie obžalovanej videli a poznali. Bude treba zistiť aj spôsob života obžalovanej z uvedeného času, či neišlo u nej o taký nákladný spôsob života, alebo o také výdavky, ktoré presahujú jej známe príjmy.

Ľudový súd ale, ako už bolo uvedené, nevykonával dokazovanie tak, aby boli zistené ako objektívne, tak aj subjektívne znaky súdeného trestného činu a preto porušil zákon v ustanovení § 2 ods. 3 tr. por. 1950 a následkom toho na sťažnosť predsedu Najvyššieho súdu pre porušenie zákona bolo treba vysloviť, že napadnutým rozsudkom Ľudového súdu v Prešove bol porušený zákon v uvedenom ustanovení a bolo preto treba tento rozsudok zrušiť a ľudovému súdu nariadiť, aby vec znova prejednal a rozhodol.